

спостерігається спад виробництва ринку соняшникових культур та продуктів їх переробки (олії), що обумовлено, головним чином, загостренням економічної кризи та нестабільною політичною ситуацією, що склалася в Україні. Негативно також вплинула втрата посівних площ тимчасово окупованих територій. Не зважаючи на це, є тенденція збільшення споживання соняшникової олії для харчування населення, навіть за умови зростання вартості майже на 50% порівняно з попереднім 2014 роком. Мінагрополітики України вбачає, що покращення фінансово-економічних показників сільгосптоваровиробників за рахунок соняшнику повинно здійснюватись не за рахунок збільшення його посівних площ, а шляхом впровадження нових технологій, високоврожайних гібридів, дотримання всіх технологічних вимог, що повинно забезпечити належний валовий збір та урожайність.

Отже, можна зазначити, що олійно-жирова промисловість має стратегічне значення для продовольчої безпеки України, державний контроль та регулювання її діяльності має бути обов'язковим. Саме державне регулювання може відродити олійно-жирову галузь чи загальмувати її розвиток. Соняшник є однією із найпоширеніших та найбільш рентабельних сільськогосподарських культур в Україні. Насіння соняшнику користується сталим попитом, що доводить його високу ліквідність.

Виробництво даної культури є досить рентабельним для сільськогосподарських товаровиробників і не потребує значних додаткових затрат. Саме тому все більшого значення набуває науково обґрунтоване дотримання сівозміни у процесі вирощування соняшнику.

Література:

1. Федоряка В. П. Ефективність виробництва і реалізації соняшнику в Україні / В. П. Федоряка, Л.А. Бахчиванжи, С. В. Почколіна // Вісник соц.-екон. досл. – 2011. – № 41(2). – С. 139–144.
2. Кириченко В. В. Виробництво соняшникової олії в Україні: стан і перспективи розвитку / В.В. Кириченко // Вісник ЦНЗ АПВ – 2014. – № 7. – С. 281-286. 2.
3. Офіційний сайт Державної служби статистики України. [Електронний ресурс]. – режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>.
4. Структура посівних площ (в розрізі регіонів) [Електронний ресурс] // Офіційний сайт Міністерства аграрної політики України - Режим доступу: <http://www.minagro.gov.ua>.

АНАЛІЗ ПОКАЗНИКІВ ВИРОБНИЦТВА ЗЕРНОВИХ ТА ЗЕРНОБОБОВИХ КУЛЬТУР В УКРАЇНІ

НОВІКОВ В. М.

*Харківський національний технічний університет
сільського господарства імені Петра Василенка
Науковий керівник – к.е.н., доцент
Заїка С. О.*

Зернові культури - група рослин, оброблюваних для отримання зерна, яке є продуктом харчування людини та використовується для виробництва корму для тварин. Зернові культури, найважливіша група вирощуваних рослин, що дають зерно, основний продукт харчування людини, сировину для багатьох галузей промисловості та корми для худоби.

Зернові бобові завдяки цінному хімічному складу зерна мають велике промислово-сировинне значення. Із зерна їх виробляють крупи, борошно, різні кондитерські вироби, харчові й кормові концентрати. Із недозрілих плодів і зерна гороху (особливо цукрового), спаржевої квасолі, сої виготовляють смачні й поживні консерви. Олія із зерна сої широко використовується для виробництва високоякісного маргарину.

Щороку українські виробники зерна стикаються з одними й тими ж проблемами: перевищення пропозиції зерна над попитом; відсутність приміщень для зберігання нового врожаю; заниженою ціною на зерно на внутрішньому ринку; залежність аграріїв від зернотрейдерів, які сьогодні контролюють переважну частину товаропотоків зерна; експортні обмеження та інше, що призводить до зменшення дохідності зерновиробництва. Всі ці проблеми обумовлюють об'єктивну необхідність пошуку інноваційних шляхів підвищення конкурентоспроможності продукції українських зерно виробників як на внутрішньому, так і зовнішньому ринках.

У с.-г. виробників структура посівних площ складається під впливом багатьох чинників. Основними з них є: структура с.-г. угідь, їх якість, спеціалізація, попит на продукцію, забезпеченість засобами виробництва і трудовими ресурсами, кліматичні умови. Посівна площа під зернові та зернобобові майже стабільна, у 2014 році площа складала 14800 тис га, яка на 1% збільшилась порівняно з 1990 роком (табл. 1).

Соціально-економічна криза в Україні негативно вплинула на виробництво зернових та зернобобових культур. Так, у 1990 року виробництво становило 51 млн. т, то у 2000 році тільки 24,4 млн. т. І лише в наступні роки виробництво динамічно зростає і у 2014 році складає 63859 млн. т. (табл. 2).

Таблиця 1

Посівні площі зернових і зернобобових в Україні за період 1990-2014 рр.

Роки	Посіви, тис га	У відповідності до 2014 року, %
1990	14583	101
1995	14152	104
2000	13646	108
2005	15005	98
2010	15090	98
2011	15723	94
2012	15449	95
2013	16210	91
2014	14800	100

Рис. 1. Посівні площі зернових і зернобобових культур

Таблиця 2

Виробництво зернових та зернобобових в Україні за період 1990-2014 рр.

Роки	Виробництво, ман. т	У відповідності до 2014 року, %
1990	51009	125
1995	33930	188
2000	24459	261
2005	38016	167
2010	39271	162
2011	56747	112
2012	46216	138
2013	63051	101
2014	63859	100

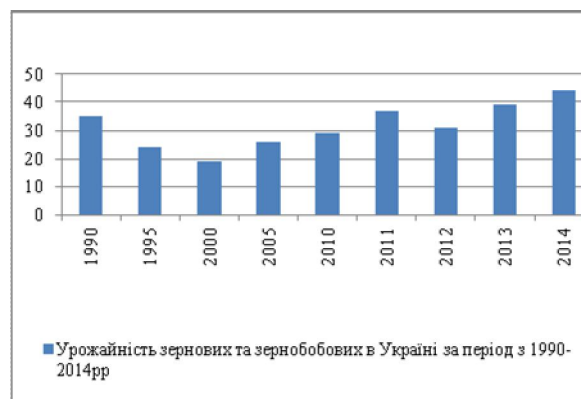
Рис. 2. Виробництво зернових та зернобобових культур

Урожайність зернових та зернобобових 1990 року до 2010 року зменшувалась, з 35 ц/га до 29 ц/га і лише з 2011 року почала стрімко підвищуватись і на 2014 рік становила 44 ц/га. Додержання елементів технології вирощування, основними з яких є живлення рослин та їх захист від шкідників, хвороб та бур'янів, разом із ґрунтово-кліматичними умовами нашої країни забезпечили підвищення урожайності зернових та зернобобових (табл. 3).

Таблиця 3

Урожайність зернових та зернобобових в Україні за період 1990-2014 рр.

Роки	Урожайність, ц/га	У відповідності до 2014 року
1990	35	125
1995	24	183
2000	19	231
2005	26	169
2010	29	151
2011	37	118
2012	31	142
2013	39	112
2014	44	100

Рис. 3. Урожайність зернових та зернобобових культур

Таким чином, враховуючи світові тенденції, українське зерно користується попитом на зовнішньому та внутрішньому ринку. Наразі важко прогнозувати, як змінюватиметься ситуація на внутрішньому та світовому ринку ячменю у новому сезоні, оскільки на неї впливають природні та економічні фактори. З одного боку, це зміна клімату, що супроводжується посухами та повенями, з іншого, - відсутність стабільності з курсом євро та долара США, цінами на нафту та розвитком економіки у світі.

Література:

1. Зінченко О.І. Озима пшениця / О.І. Зінченко, В.Н. Салатенко, М.А. Білоножко // Рослинництво: Підручник. – К.: Аграрна освіта, 2001. – с. 183 – 210.

2. Уліч О.А. Обґрунтування строків сіви нових сортів озимої пшениці / О.А. Уліч // Вісн. аграр. науки. – 2009. – № 10. – с. 29–32.

3. Русинов В.І. Урожайність провідних сільськогосподарських культур у сівозмінах та за беззмінного їх вирощування / І.В. Русанов, М.П. Яблунівська, А.І. Шевченко // Наук.-техн. бюл. Миронівського ін-ту пшениці. – К.: Аграр. наука, 2014. – Вип. 5. – с. 198–203.

4. Кириленко І.Г. Формування зернового ринку в Україні: стратегія розвитку / І.Г. Кириленко // Економіка АПК. - 2009. - № 9. – с. 79-84.

ЕКОНОМІЧНА ІНТЕГРАЦІЯ УКРАЇНИ З ЄС

ПІДАДУБНА Г. Д.

Харківський національний технічний університет сільського господарства імені Петра Василенка

**Науковий керівник – д.е.н., професор
Левкіна Р.В.**

Співробітництво з Європейським Союзом залишається пріоритетним напрямом зовнішньої політики України. Інтеграція в європейський політичний, економічний та соціальний простір створить додаткові можливості для модернізаційного та інноваційного розвитку держави та суспільства.

Актуальність теми даної роботи полягає в тому, що об'єктивна необхідність вимагає поступового, але неухильного включення економіки України до системи міжнародного поділу праці (МПП), світових інтеграційних процесів. Нинішня ситуація характеризується глобальною трансформацією усіх країн світу до нового якісного стану, нового типу цивілізації третього тисячоліття. В майбутньому велике значення буде мати інтеграція України в Європу. Україна широким фронтом виходить на західноєвропейський соціально-економічний простір. Сучасні тенденції світового розвитку ставлять перед Україною нові проблеми та потребують від неї активної участі в їх рішенні. Характерною рисою сучасного світового соціально-економічного розвитку є бурхлива динаміка інтеграційних процесів у світі та Європі зокрема.

Метою роботи є вивчення, аналіз економічної співпраці України

з країнами-членами ЄС, та з питань інтеграція України до ЄС.

Переведення політики європейської інтеграції України в якісну практичну площину передбачає реалізацію нашої державою наступних завдань:

– гармонізація національного законодавства із законодавством ЄС;

– створення поглибленої та всеосяжної зони вільної торгівлі між Україною та ЄС;

– запровадження безвізового режиму з країнами Євросоюзу.

Необхідність визначення нового формату відносин ЄС з Україною постала одразу після розпаду СРСР і набула свого виразу у формі стратегії партнерства і співробітництва. Починає формуватися правова база майбутніх двосторонніх відносин. У схвалених у 1993 р. Верховною Радою України «Основних напрямках зовнішньої політики України» вже було визначено, що «членство в Європейських Співтовариствах» є «перспективною метою української зовнішньої політики». У 1994 р. підписана Угода про партнерство і співробітництво між Україною і Європейськими Співтовариствами та їх державами членами (далі УПС), яка на сьогодні є основним документом, що регулює двосторонні відносини між Україною та ЄС. Укладаючи УПС, сторонам вдалося охопити всі основні сфери двосторонньої співпраці. До визначених цілей партнерських стосунків були віднесені: тісна політична співпраця через розвиток політичного діалогу; гармонійні економічні відносини, які включали б сприяння торгівлі та інвестиціям; забезпечення основи для взаємовигідного економічного, соціального, фінансового, науково-технічного та культурного співробітництва; підтримання зусиль України щодо зміцнення демократії й розвитку її економіки та завершення переходу до ринкової економіки. З метою забезпечення виконання УПС було запроваджено інституційне співробітництво на рівнях самітів ЄС–Україна, Ради з питань співробітництва ЄС–Україна, Комітету з питань співробітництва та його семи підкомітетів. З метою координування процесу євроінтеграції України було також побудовано такий внутрішній інституційний механізм, за допомогою якого можна ефективно виконати поставлене завдання. Поступова реалізація положень УПС дозволила досягти певного прогресу з розвитку відносин між Україною та ЄС. Українська сторона починає наполягати на визнанні європейської перспективи України. У Посланні Президента України до Верховної Ради України «Європейський вибір. Концептуальні засади стратегії економічного та соціального розвитку України на 2002–2011 роки» було проголошено курс на практичну реалізацію завдань нової довгострокової стратегії економічного та соціального розвитку, стрижнем якої на найближчі десять років мало стати створення реальних передумов вирішення основного геополітичного завдання нашої держави – вступу України до Європейського Союзу.

Підходи та аспекти сучасних інтеграційних процесів висвітлені у працях: Баштанник В. [2], Уоллес У [1], Беленький П., Вишняков О.,